

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 02/18

Luxemburg, 11 januari 2018

Conclusie van de advocaat-generaal in zaak C-673/16
Relu Adrian Coman e.a./Inspectoratul General pentru Imigrări e.a.

Volgens advocaat-generaal Wathelet omvat het begrip „echtgenoot”, gezien vanuit het oogpunt van het recht van verblijf van Unieburgers en hun familieleden, ook echtgenoten van hetzelfde geslacht

Hoewel de lidstaten de vrijheid hebben om het huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht al dan niet toe te staan, mogen zij geen inbreuk maken op het recht van vrij verblijf van een Unieburger door te weigeren een permanent verblijfsrecht op hun grondgebied toe te kennen aan diens echtgenoot van hetzelfde geslacht die onderdaan is van een land dat geen deel uitmaakt van de Europese Unie

Relu Adrian Coman, een Roemeens staatsburger, en Robert Clabourn Hamilton, een Amerikaans staatsburger, hebben gedurende vier jaar samengewoond in de Verenigde Staten en zijn vervolgens in 2010 getrouwd in Brussel. In december 2012 hebben Coman en zijn echtgenoot de Roemeense autoriteiten verzocht hun de documenten te bezorgen die nodig waren opdat Coman met zijn echtgenoot permanent in Roemenië kon werken en verblijven. Dit verzoek was gebaseerd op de richtlijn betreffende de uitoefening van de vrijheid van verkeer (hierna: „verblijfsrichtlijn”)¹, op grond waarvan de echtgenoot van een Unieburger die deze vrijheid heeft uitgeoefend, zich bij deze Unieburger mag voegen in de lidstaat waar deze verblijft.

De Roemeense autoriteiten hebben evenwel geweigerd Hamilton een dergelijk verblijfsrecht toe te kennen, met name omdat hij in Roemenië niet kon worden aangemerkt als „echtgenoot” van een Unieburger, gelet op het feit dat deze lidstaat geen homohuwelijken erkent.

Daarop hebben Coman en Hamilton tegen de beslissing van de Roemeense autoriteiten beroep ingesteld bij de Roemeense rechter. De Curtea Constituțională (grondwettelijk hof, Roemenië), dat zich dient uit te spreken over een in dat geding opgeworpen exceptie van ongrondwettigheid, vraagt het Hof van Justitie of aan Hamilton als echtgenoot van een Unieburger die zijn vrijheid van verkeer heeft uitgeoefend, een permanent verblijfsrecht in Roemenië moet worden toegekend.

In zijn conclusie van vandaag preciseert advocaat-generaal Melchior Wathelet om te beginnen dat **het juridische probleem dat de kern van het geding vormt, niet de legalisatie van het huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht, maar het vrije verkeer van Unieburgers is**. Hoewel het de lidstaten vrijstaat om in hun nationale rechtsorde het huwelijk al dan niet open te stellen voor personen van hetzelfde geslacht, moeten zij de verplichtingen nakomen die voor hen voortvloeien uit de vrijheid van verkeer van de Unieburgers.

Voorts stelt de advocaat-generaal vast dat nergens in de verblijfsrichtlijn wordt verwezen naar het recht van de lidstaten om te bepalen wat onder „echtgenoot” dient te worden verstaan, zodat **dit begrip in de gehele Unie autonoom en uniform moet worden uitgelegd**. Dienaangaande beklemtoont de advocaat-generaal dat het begrip „echtgenoot” in de zin van die richtlijn weliswaar verband houdt met een op het huwelijk gebaseerde relatie, **maar neutraal is ten aanzien van het geslacht van de betrokken personen en niet afhankelijk van de plaats waar het huwelijk is**

¹ Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, tot wijziging van verordening (EEG) nr. 1612/68 en tot intrekking van de richtlijnen 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG en 93/96/EEG (PB 2004, L 158, blz. 77, met rectificatie in PB 2004, L 229, blz. 35).

gesloten. In dit verband is de advocaat-generaal van mening dat in het licht van de algemene ontwikkeling die de samenlevingen van de lidstaten van de Unie tijdens het afgelopen decennium hebben doorgemaakt op het gebied van de legalisatie van het huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht², de rechtspraak van het Hof³ waarin wordt geoordeeld dat het begrip „huwelijk” volgens de door de lidstaten in het algemeen aanvaarde definitie een verbintenis tussen twee personen van verschillend geslacht is, niet langer houdbaar is.

Tevens merkt de advocaat-generaal op dat het begrip „echtgenoot” noodzakelijkerwijs samenhangt met het gezinsleven, dat op dezelfde wijze wordt beschermd door het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en door het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM)⁴. In dit verband herinnert de advocaat-generaal eraan dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) heeft erkend dat homoparen een gezinsleven kunnen hebben⁵ en dat hun de mogelijkheid moet worden geboden om wettelijke erkenning en juridische bescherming van hun relatie te verkrijgen⁶. Bovendien heeft het EHRM ook geoordeeld dat **het doel van de bescherming van het traditionele gezin geen discriminatie op grond van seksuele geaardheid kan rechtvaardigen** op het gebied van gezinshereniging.⁷

Derhalve is de advocaat-generaal van mening dat **het begrip „echtgenoot” in de zin van de verblijfsrichtlijn eveneens ziet op echtgenoten van hetzelfde geslacht.** Dit brengt met zich mee **dat ook een persoon die van hetzelfde geslacht is als zijn echtgenoot, permanent mag verblijven op het grondgebied van de lidstaat waar die echtgenoot zich als Unieburger heeft gevestigd na zijn vrijheid van verkeer te hebben uitgeoefend.** Deze vaststelling geldt ook⁸ indien die lidstaat de staat van herkomst van die Unieburger is, in het geval waarin deze daarheen terugkeert na permanent te hebben verbleven in een andere lidstaat, waar hij een gezinsleven heeft opgebouwd of bestendig, hetgeen Coman in deze zaak heeft gedaan met Hamilton.

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, in volledige onafhankelijkheid het Hof een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) wordt gepubliceerd op de website CURIA op de dag waarop de conclusie wordt genomen.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

² Het huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht wordt thans toegestaan in 13 lidstaten van de Unie. Op grond van het arrest van het Oostenrijkse grondwettelijke hof van 4 december 2017 (G 258-259/2017-9) zal het homohuwelijk uiterlijk 1 januari 2019 ook in Oostenrijk toegestaan zijn.

³ Zie arrest van het Hof van 31 mei 2001, D en Zweden/Raad ([C-122/99 P](#) en [C-125/99 P](#)).

⁴ Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950.

⁵ Zie arrest EHRM van 24 juni 2010, Schalk en Kopf tegen Oostenrijk, § 94.

⁶ Zie arrest EHRM van 21 juli 2015, Oliari e.a. tegen Italië, § 185.

⁷ Zie arrest EHRM van 30 juni 2016, Taddeucci en McCall tegen Italië, § 93.

⁸ Op grond van artikel 21, lid 1, VWEU.